

Уводна реч аутора изложбе

Захваљујем вам свима који сте дошли на отварање изложбе и тако увеличали овај тренутак. Желим да се захвалим својим драгим колегиницама, Виолети Ракић, Татјани Малеташки и Милицы Брацић, које су имале воље и времена да ми помогну око организовања изложбе.

Као библиотекар у Одсеку за историју непонестаје ми повода за организовање занимљивих изложби, јер свака година носи у себи неки нови јубилеј. Овог пута су то чак две значајне годишњице у историји Србије – Двесто година од Другог српског устанка и стогодишњица страдања српског народа при повлачењу преко Албаније. Оба ова догађаја ће имати велики значај у каснијем развоју српске државе.

Другом српском устанку се, можда, у историографији не придаје онај значај какав је добио Први српски устанак. Први устанак је био велики по својим биткама, учесницима и идејама на којима је настао, али, мислим, да Други српски устанак није мање значајан, јер је он, без много проливане крви, дипломатском вештином Милоша Обреновића, постепено донео слободу и државност Србији, после више од четири тешка века ропства.

Други догађај који обележавамо данас овом изложбом књига је Албанска голгота. После величанствене 1914. године, великих победа српске војске над надмоћнијом аустроугарском војском на Церу и Колубари, долази до велике офанзиве немачке и аустроугарске војске, крајем 1915. године, која, уз мучки напад бугарске са југоистока, доводи до повлачења српске војске и народа преко Албаније. Било је то страдање које је тешко појмљиво нама данас, читав век касније. О томе су писали не само наши историчари и непосредни учесници тих догађаја, већ и многи страни сведоци тих тешких дана за наш народ. Писали су о страдању, али и поновном уздизању, попут птице Феникс, тог истог народа и тријумфалног, величанственог повратка у своју напаћену домовину.

Препустићу сада реч свом колеги доценту др Горану Васину да вам се обрати, јер он има много више знања о овим догађајима. Хвала вам још једном и желим вам да уживате у разгледању изложбе...

Сава Живановић, библиотекар